

S. K. Klapzubova jedenáctka může představovat rovněž určité atributy českého národa, které chtěl Bass dětským čtenářům nenásilnou formou moderní pohádky zprostředkovat. Starý Klapzuba s beranicí na hlavě a s dýmající fajfkou v puse je symbolem zdravého selského rozumu, kterému se obdivuje i anglický král. V jeho vynálezu nafukovacích gumových „dresů“ zase můžeme hledat přísloví „zlaté české ručičky“. V první Bassově próze se tedy mnohem spíše než o oslavu fotbalu jako takového jedná o apoteózu pozitivních vlastností českého národa, který je schopen čtyři roky po založení vysněné republiky právě díky nim dobývat úspěchů na celém světě, a to spravedlivou, fair hrou, a nikoliv nedovolenými zákroky. Této emblematičnosti do jisté míry slouží báchorka o Honzovi, dědovi Klapzubových kluků, který byl svatým Petrem obdarován kouzelnou píšťalkou, jež pozná každou nespravedlnost a nepoctivost. Jako převrácení o kněžně Libuši a Přemyslu Oráčovi pak můžeme vnímat slavnostní zaorání hřiště v Dolních Bukvičkách, při němž se chlapi nadobro rozloučí s výdělečným fotbalem a zároveň všichni získají budoucí nevěsty.

Téma cirkusu lákalo Basse už dávno a první povídky s cirkusovými náměty napsal už ve dvacátých letech. Okouzlení cirkusovou atmosférou – v období umělecké avantgardy dvacátých let až módní – vyústilo v hluboký zájem o všechny podrobnosti života cirkusových umělců, o jejich práci a o historii cirkusu vůbec. Ostatně už v souboru *Šest děvčat Williamsonových* (1930) publikoval dvě cirkusové povídky, původně otištěné v Lidových novinách v letech 1921 a 1924. Tyto texty – jmenovitě „Vyprávění hráče na xylofon“ a „Vzpomínka malíře stínoher“ – pak přepracoval pro soubor *Lidé z maringotek. Příběhy jedné noci* (1942), který v prologu dedikoval „čtenářům knihy Cirkus Humberto“ a nadto uvedl, že jej vytvořil ze zbytků materiálu připraveného pro tento román. Na tomtéž místě autor přiznal, že v záplavě děkovných dopisů, které obdržel po vydání románu, se neustále opakovala otázka, kde k námětu přišel a jak dlouho žil u cirkusu. Byl totiž kritikou i čtenáři obdivován za důkladnou a detailní znalost cirkusového prostředí, stejně jako za dokonalé užívání cirkusácké profesní mluvy. Bass na vyřčenou otázku odpověděl poměrně jednoznačně: „[...] umělci není třeba provozovati řemeslo, aby dovedl zachytit jeho svébytné prostředí.“ (Bass, 1963, s. 23)